

TORONTAI

SZERKESZTŐSÉG: VELIKI BECSKEREK, OBILITYEVA (ZAPOLYA) U. I. TELEF. 281. KIADÓHIVATAL ÉS NYOMDA: VELIKI BECSKEREK, OBILITYEVA (ZAPOLYA) UCCA 1. SZÁM. TELEFON 21. SÜRGÖNY-CÍM: TORONTAI VELIKI BECSKEREK.

A BÁNSÁG
MAGYAR POLITIKAI NAPILAPJA.

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. MARA JENŐ.

AZ ELŐFIZETÉS ÁRA: ÉVENTE 300 DIN, FÉLÉVRE 150 DIN, NEGYEDÉVRE 75 DIN. HAVONKINT 25 DINÁR. KÜLFÖLDRE HAVONKINT 40 DINÁR. MEGJELENIK MINDEN MUNKANAPON DELELŐTT. HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Mária királyné Petár trónörökös, Tomiszláv herceg és Olga hercegnő kíséretében Bukarestbe utazott, ahol néhány napot fognak tölteni.

Varsóból jelentik: A lengyel monarchista-párt ülésén az elnök kijelentette, hogy a király személyére nézve még nincs végleges megállapodás, de a jelöltek sorában komoly helyet foglal el Pilsudszki marsall.

Az Agence Radio jelentése szerint, Strezemann ma találkozik Titulescuval Cameshen. Ugyanezen híriorrás jelentése szerint, Pesthy Pál igazságügyminiszter holnap fog Titulescuval az optans per ügyéről tárgyalni.

Bukarestből eredő jelentés szerint, az erdélyi magyar-párt és a kormány között rövidesen megindulnak a tárgyalások, amelyek az erdélyi kisebbségek ügyét végleg fogják rendezni a békeszerződések szellemében. A román kormány késznek nyilatkozott arra, hogy a kisebbségi sérelmeket haladéktalanul orvosolja, ha a magyar-párt viszont megígéri, hogy a jövőben minden esetleges sérelmével közvetlenül a kormányhoz fordul és kikapcsol minden külföldi akciót.

Berlinből jelentik, hogy immár egy hónapja, hogy elindult Moszkvából Trockij, de még mindig nem érkezett meg Viornijba, kijelölt számíztási helyére. Ideérkezett jelentések szerint, Trockij valahol megszakította útját. Moszkvában azt mondják, hogy az ellenzéki vezér az elutazást követő második napon súlyosan megbetegedett és több mint három hétig pihent az egyik utbaeső városban.

Sport

Becskerék. Obility—Kadima 8:3 (2:2), Barátságos. Biró Brkity. Borac—Zsak 7:2 (3:1), Barátságos.

Beograd. Jugoszlavia—Je dinstvo 6:0 (5:0), BSK—Busk 4:0 (1:0), Szoko—Szlávija 8:0 (4:0).

Budapest. Megkezdődtek az első osztályú ligabajnokság mérkőzései: Ferencváros—Vasas 3:1, Hungária—III. kerület 7:2 (3:1), Újpest—Kispest 4:2 (1:1).

Szeged. Budai 33—Bástya 2:2 (2:1).

Debrecen. Nemzeti—Boeska 2:1 (1:0).

Szombathely. Sabaria—Attila 3:1 (1:1).

Radics azt javasolta a királynak, hogy a kormány élére párton kívüli személy kerüljön.

Beograd, febr. 20.

A kormányválság megoldására nézve szombat óta fordulat állott elő, amely egészen más irányba terelte az eddigi tárgyalásokat.

A politikai körökben ugyanis szükségesnek látták, hogy az új kormány megalakulásánál okvetlenül érvényesülni kell a legteljesebb és legszélesebb körű koncentrációnak, amelyben a horvátok feltétlenül szerephez jussanak.

Ezen előzmények után jelent meg szombaton este Pribicevity Szvetozár, mint a parasztdemokrácia klubjának alelnöke audiencián Öfelségénél. Pribicevity kifejtette a király előtt, hogy Vukicsevity kormányával nem kíván a parasztdemokrácia klubja semmi közösséget. Ezek után szükségesnek mutatkozott Radics Szeptán személyes állásfoglalása is a kormányválságban, amiért is Pribicevity Beogradba kérte Radicsot, aki tegnap délelőtt meg is érkezett. Azt hitték általában a politikai világban, hogy Radics Beogradba való érkezése meg fogja gyorsítani az események kialakulását,

ezzel szemben megállapítható, hogy Radics egy nagy ügyet dobott be a válságba, amely az ország politikai életének és jövőjének, úgy lehet, egész más képet fog adni, ha a király a javaslatot elfogadja.

Radics tegnap délelőtt érkezett meg Beogradba. Vinkovcég eléje utazott Radics Pávle, aki részletesen informálta Radics Szeptánt az utolsó napok eseményeiről. A fővárosba érkezve, Radics Szeptán azonnal fölkereste lakásán Pribicevity Szvetozárt, akivel hosszasan tanácskozott. Pribicevity elmondta szombati audienciájának eseményeit és ismertette a politika jelenlegi állását.

A tárgyalások nyomán megállapították, hogy

az egységes demokrata szövetség megszüntnek tekinthető és a parasztdemokrácia klubja a jövőjére nézve teljesen szabad kezét

kapott. Ezután megegyeztek a további magatartásukra nézve, majd tizenegy órakor Radics Szeptán audienciára ment.

Amíg Radics a királyi palotában tartózkodott, ezen idő alatt Vukicsevity is megjelent a királyi palotában, hogy audiencián jelenjen meg. A királyi palotából Radics Szeptán délután egy órakor tért vissza.

Radics audienciája után jól informált politikai körökben az a hír terjedt el, hogy újra alaposan meg fogják vizsgálni egy koncentrációs kormány lehetőségeit. Ekkor pattant ki, hogy Radics kihallgatása alkalmával igen nagy horderejű javaslatot tett a királynak, amit később azután hírlapírók előtt meg is ismételt. E szerint

Radics azt javasolta a felségnek, hogy miután nyilvánvalóan látható, hogy a kormányalakításnak pusztán személyi nehézségei vannak, a létesítendő kormány élére parlamenten kívüli embert kell állítani, lehetőleg a hadsereg kötelékéből.

A parasztdemokrácia klubja nem léphet be Vukicsevity kormányába, mert nagyon is ismeretes és tudott dolog, hogy ez a kormány egyetlenegy feladatát sem tudta megvalósítani, mondotta Radics, amikor hírlapírók előtt ismertette kihallgatásának ügyét.

Öfelsége kifejezett kérdésére, hogy miképpen gondolom tehát a válság megoldását, azt feleltem, hogy

csak a legszélesebb alapokra fektetett koncentrációval, előre meghatározott feladatokkal. Hogy az adminisztráció eddigi rendszerében alapjában változzék meg — ezért kell olyan személyt találni, aki a parlamenten kívül áll és pedig lehetőleg a hadseregből valakit, aki minden párton felül állva, teljesen kiküszöbölheti a pártszenvédelmeket.

Amit Ön kíván — mondotta a király — az olyan dolog, amelyre nem állhatok rá egykönnyen! Én a hadsereget távol tartom a napi politikától, mert azt akarom, hogy annak csak nagy nemzeti és állami célokat szabad szögálnia. De látom, hogy pusztán személyi kér-

dések miatt homlott fel a koncentráció lehetősége és azt is elismerem, hogy az összes politikai pártok koncentrációjának lehetősége lehet csak egyedüli formája annak, hogy a megoldásra váró nagy kérdéseket el lehessen intézni.

A kérdést alaposan meg fogom gondolni és elvben kész vagyok egy olyan személyt keresni, akit előre megállapított programmal lehetne az egyes parlamenti csoportokból alakított kormány élére állítani. Meg fogok hallgatni még néhány parlamenti személyt és úgy gondolom, hogy még Önnel is szükséges lesz egyszer tárgyalnom.

Ezen szenzációs ható hír után a politikai körökben tegnap nagy izgalom és lázas tanácskozás volt észlelhető.

Davidovity találkozott Vukicsevityvel, majd hosszasan értekezett Jovanovity Jócával, később pedig Vlayty kíséretében a beteg Marinkovityot kereste föl a lakásán.

Vukicsevity Velja miniszterelnök ugyancsak fölkereste Marinkovityot a lakásán és hosszasan értekezett vele.

Stanojevity Áca néhány napja Beogradban tartózkodik és tegnap este hosszasan tárgyalta Trikovity Márkóval. A Pasity-frakció körében azt állítják, hogy ez a tanácskozás összefüggésben van azokkal a személyi változásokkal, amelyeknek a radikális-klubban rövidesen vége kell menniök.

Este felé Radics Szeptán megjelent dr. Périty Ninkó házelnök lakásán és hosszabb időt tartózkodott nála. A politikai körökben erről az a hír terjedt el, hogy

Radics Pérityet nézte ki az új kormány mandatarusának. Más verzió szerint, meg akarta Pérityet nyerni a maga tervének, hogy a királynál támogassa Radics azon javaslatát, amely a kormány élére parlamenten kívüli személyt állítana.

Este fél kilenc órakor Vukicsevity beszélt hírlapírókkal és kijelentette előttük, hogy a kormányalakításra szóló megbízatás még mindig az övé.

Ünnepélyes lelkes hangulatban folyt le a magyar-párt választói gyűlése.

Intellektuel, munkás, kisiparos és kereskedő szót a magyarsághoz. — „Vasárnap magyar becsülettel tegyünk hitet magyarságunk mellett.”

Beeskerek, febr. 20.

A magyar-párt vasárnap délelőtt tartotta a községi választások előtti utolsó népgyűlést, amely mindig nagy lelkesedéssel, a magyar egység és összetartás impozáns külső jeleivel folyt le. A gyűlést eredetileg a Centrál-kávéház különtermébe hirdették, de a választók oly nagy számmal jelentek meg, hogy részükre helyet biztosítani nem lehetett a rendelkezésre álló teremben, ezért a Balkán mozi tulajdonosait kérte fel a vezetőség, hogy kivételesen engedjék át a mozi hatalmas helyiségét, amibe azok készséggel a beleegyezésüket adták. Ilyenformán a Balkán moziban folyt le a rendkívül látogatott, ünnepélyes hangulatu népgyűlés.

Burget József társelnök nyitotta meg a gyűlést és rövid szavakkal üdvözölte a megjelenteket, majd átadta a szót dr. Várady Imre országgyűlési képviselőnek, a magyar-párt listavezetőjének, aki terjedelmes beszédében a magyar-párt városi programját ismertette.

A magyar-párt — mondotta — **mindig önálló és független párt volt és mindig önálló és független párt lesz,**

amely nem enged egy jótányit sem programjából, csak esetről-esetre szövetséget köt olyan pártokkal, a melyekkel az együttműködést a magyarság és éppen a program érdekében kívánatosnak és eredményesnek tartja. Beszéde további részében áttért a legutóbbi községi választások eredményeire és megállapítja, hogy a magyar-párt a győngítésére ellene szervezett sok más párt konkurenciája dacára,

meglepően szép eredményt ért el, amennyiben erősség tekintetében a város második pártja lett,

tizenkét képviselőt juttatott be a városi képviselőtestületbe és ezt a számot a mostani új választásoknál még növelheti, ha összetartásával minden magyar polgár teljesíti a magyarsággal szembeni kötelességét.

Beeskereken 2400 magyar választó van, ha abból csak ezer, vagy ezerkétszáz választó járul a szebb magyar jövőt biztosító 7-ik urna elé, úgy Beeskerek városi képviselőtestületében husz vagy még ennél is több magyar városi képviselő képviseli a magyarság és a polgárság egyetemes érdekeit.

Zsidó urna ezuttal nem lesz — mondotta többek között — a múlt választáson is már sokan támogattak bennünket, de a zsidók irántunk való vonzalma folytán még fokozottabb támogatásukra számíthatunk most, amikor

minden lelkiismeretudalás nélkül a magyar-párt zászlaja mellé szegődhetnek.

Beszéde további részében rámutatott azokra az eredményekre, a miket a magyar-párt városi képviselői munkásságuk rövid ideje alatt elértek és azzal zárta be felszólalását, hogy vasárnap minden magyar

választó teljesítse fájával szembeni kötelességét és szavazzon a 7-ik urnába.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Domonkos József szólalt fel és a munkássághoz intezte szavait. Mi munkások élni és dolgozni akarunk — mondotta többek között — munka és kenyér kell nekünk és politikai pártállásunk megválasztásánál azt a szempontot kell szemünk előtt tartani, melyik párt képviseli a munkásérdekeket. Tárnyilagos szemmel bírálgatva a pártokat, megállapíthatjuk, hogy

kizárólag a magyar-párt törődött a munkanélküliekkel,

egyedül a magyar-párt vezetői kilincseltek munkáért és ígért helyett tettekkel bizonyították, hogy a magyar-párt programjának legfőbb pontjai a munkásérdekek megvédését követelik. Az összes pártok közül a magyar-párt volt az egyedüli, amely munkást a megválaszthatóság keretein belül jelölt és munkást juttatott be a városi képviselőtestületbe. A független munkás-párt listáján ezzel szemben önálló szerb és német iparosok szerepelnek és csak a tizedik helyre jelöltek egy magyar munkást, akinek helye körülbelül olyan biztos, mint a magyar listán a 72-iknek. Az iparos-pártra áttérve, kijelentette, hogy azon szintén csak német és szerb iparosok vannak jelölve,

a magyar munkásnak és kisiparosnak tehát kizárólag a magyar-pártban van a helye.

Tóth Ferenc az iparosághoz intezte beszédét és elmondotta többek között, hogy az iparoslistával nem osztozott a véleménye, mert bár jó iparosnak vallja magát, mégis elsősorban magyar. Általános iparosszempontból is helyesebbnek találja, ha a magyar listán szerepel, mert, ha az össziparosságot érintő ügyekről esik szó,

egy erős, nagy párt támogatásával sokkal több eredményt ér el, mintha mint önálló iparos-párti járna el.

Az iparoslistán nincs magyar jelölve, az iparos-pártot bizonyára az a megfontolás vezette, hogy a magyar-párt amugy is gondoskodott a magyar iparoság képviseltetéséről és ez lojális eljárás is volt, mert a magyar-párt listáján a megválaszthatóság keretein belül számos tekintélyes iparos neve szerepel, akik az egyetemes iparosérdekek megvédése mellett magyar kultúránk és magyarságunk jogai érdekében is harcolni fognak.

Végül kérte a magyar választókat, hogy ne kövessenek el büntő önmaguk és fajuk ellen, ne hagyják el a magyar-pártot, hanem még erősebben tömörüljenek a magyar-párt köré, hogy február 26-ikán megerősödött kerületükön ki a választási küzdelemből.

Zugó taps volt a felelet Tóth határozatos beszédére, mely után az általános óhajnak engedve, még Fischer Miklós szólott néhány szót az egybegyűltekhöz és kérte őket, hogy a

magyar becsület és önérték heve fűtse át lelkeiket, amikor február 26-ikán az urnák elé járulnak és szavazataiknak a hetedik urnába való bebocsájtásával tegyenek hi-

vet magyar becsületességgel magyarságuk mellett.

Burget József határozatos zárószavai után a magyar-párt és dr. Várady Imre életteljesével a gyűlés véget ért.

A letartóztatott Kleits János dr. tagadja,

hogy tiltott műtétet végzett volna páciensén, de a boncolás adatai és egy orvos vallomása megerősítik a vádat.

Megállapították a halott asszony személyazonosságát

Beeskerek, febr. 20.

Szombaton délelben szenzációs letartóztatást eszközölt a beeskereki rendőrség. Pajevity Vojó detektív megjelent dr. Kleits János beeskereki orvos Veresmartijeva (Uri) uccai szanatóriumában és közölte a szanatórium tulajdonosával, hogy parancsa van az elővezetésére. Kleits János dr. azonnal követte a detektívet a beeskereki rendőrségre, ahol kihirdették előtte az előzetes letartóztatást.

A letartóztatás előzményei igen érdekesek. A rendőrség szombaton délelött bizalmasan megtudta, hogy dr. Kleits János szanatóriumában csütörtökön éjjel meghalt egy beteg, akit pénteken este mint ismeretlen halottat kiszállítottak a beeskereki szegényház hullakamrájába, hogy onnan másnap eltemessék. A rendőrség nyomban vizsgálatot indított annak megállapítására, hogyan kerülhetett a holttest a szegényházba, másrészt annak kiderítésére, hogy miért nem tettek jelentést a rendőrségnek egy ismeretlen egyén elhalálozásáról, hogy mint ilyenkor szokásos, megállapítsák a személyazonosságát, vagy ha ez nem sikerül, lefényképezzék s ilyen módon, a fénykép segítségével, nyomozzanak az ismeretlen kilitének a kiderítése iránt. Mindezek a körülmények arra indították a rendőrséget, hogy bizalmas értesülései alapján megkezdje a rejtélyesnek tűnő ügy kivizsgálását.

Makszimovity büntügyi rendőrkapitány megindította a nyomozást és ennek során csakhamar meglepő megállapításokra jutott. Megtudta, hogy

az ismeretlen nő csütörtökön hozták be dr. Kleits szanatóriumába, ahol ugyanaznap éjjel két óra tájban halt meg elvérzés következtében.

Az ismeretlen nő egy férfi kíséretében jött a szanatóriumba és kísérelte rövid ottartózkodás után elbucszott és eltávozott a szanatóriumból. Este tíz óra tájban a másállapotot asszonyon dr. Kleits János műtétet végzett, az operáció azonban nem sikerült és olyan erős vérzés következett be, hogy dr. Kleits az asszony menthetetlen helyzetbe felelti kétségbeesésében

egy orvostársáért telefonált, aki fél óra múlva meg is érkezett.

Az asszony ekkor már utolsó perceit élte és az injekciók már hatástalanok voltak, — röviddel két óra után a páciens meghalt.

Kleits Jánost vasárnap délelött részletesen kihallgatták, de ezuttal is megmaradt szombat délutáni első vallomása mellett, hogy **az asszonyon nem végzett műtétet.**

— Csütörtökön este — mondotta többek között — beállított a szanatóriumba egy fiatal nő egy férfi karján és elmondotta, hogy betegsége

miatt műtét után eltávolították a magzatát, megkért, hogy néhány napot a szanatóriumban szeretne eltölteni, mert igen gyengének érzi magát. Az est folyamán az asszony rosszul lett, mire megvizsgáltam sebét és fájdalmai enyhítése végett kezeltem is. Éjfél tájban ismét a beteghez hívtak, mert vérzés következett be, a vérzés azonban olyan erős volt, hogy nem tudtam elállítani és az asszony a nagy vérvesztés következtében éjjel két óra tájban meghalt. Annál kevésbé érzem magam bűnösnek — folytatta vallomását — mert hisz egyik orvoskollegámat is segítségül hívtam, de életét már nem tudtuk megmenteni.

A kihallgatás során több ízben megkérdezték a páciens nevét, Kleits dr. azonban mindannyiszor kijelentette, hogy az asszony nevét nem kérdezte és halvány fogalma sincs arról, hogyan hívják.

Annyit bizonyosan tud, hogy vidéki.

Vasárnapra ez a kérdés is tisztázódott, amennyiben megállapítást nyert, hogy

az ismeretlen halott Atyimovity Tosza 26 éves kiskindai magán-tisztviselőnővel azonos,

aki egy vidéki jegyzővel vadházasságban élt. Csütörtökön este együtt voltak a szanatóriumban, de a férfi rövidesen elbucszott a leánytól és kijelentette, hogy sürgős ügyei elintézése végett Beogradba utazik. Beogradból szombaton tért vissza és szerelmét már holtan találta.

Tegnap délelött kihallgatták azt az orvost, akit Kleits dr. a haldokló betegéhez hivatott. Salgó Imre dr. kijelentette, hogy Kleits éjjel egy óra tájban hívatta a szanatóriumba és amikor benyitott a betegszobába,

Kleits közölte vele, hogy az asszonyon műtétet végzett.

Az asszony állapota annyira súlyos volt, hogy helyzetét teljesen menthetetlennek találta. Injekciót adott a betegnek, akinek állapota azonban ennek dacára egyre rosszabbodott, míg éjjel két óra tájban bekövetkezett a halál.

Szombaton délután történt az áldozat boncolása a városi szegényház hullakamrájában. A boncolást dr. Kamenkovity Zorán és dr. Ivkovity Vlasztimir beeskereki orvosok végezték Pejovity Velimir vizsgálóbíró jelenlétében. A boncolás megállapította, hogy

az asszonyon tiltott műtétet végeztek,

az operációnál komplikációk következtek be és a megindult vérzés következtében halt meg a szerencsétlen asszony.

Kleits Jánost még a délelött folyamán átadták a beeskereki ügyészségnek.

Pejovity Velimir vizsgálóbíró ma kezdi meg a súlyos bünnel terhelt orvos kihallgatását.

Február 20. hétfő. R. kat és Protestáns: Eiltherius. Gör. kel.: Partenije. L. Zsidó: Schebath 29. Napkelte 7.01. napnyugta 17.28. A nap hossza 20.27.

A MAI NAP HIREI

A meteorológiai intézet jelenti: Réssben felhős ég mellett hősüllyedés várható nyugatról és időszakonként kevesebb csapadék.

Február 20

1716-ban szül. Dávid Garrick (olv. Gerrik) híres angol színész és drámaíró. Garrick főérdeme, hogy Shakespeare műveit újból föllel-venítette a színpadon. Garrick mint komikus és tragikus színész egyformán nagy volt.

1790-ben halt meg II. József osztrák császár, Mária Terézia fia. József császár a felvilágosodott abszolútizmus korának legkiválóbb és legrokonszenvesebb alakja. Egészen a reformok embere volt, de mivel csak későn jutott uralomra, egyszerűen akart megvalósítani mindent és nem igen válogatott az eszközökben. Ez okozta tragikus bukását is.

Kolozsvárról jelentik, hogy Ferenc József unitárius püspök 93 éves korában meghalt. Ferenc József 1876 óta volt az összes magyarországi unitáriusok püspöke.

A főispán Beeskerekben. Rajity Szvetiszláv főispán vasárnap reggel Beeskerekre érkezett és holnap délig Beeskerekben marad.

Pelikán Lipót temetése. Vasárnap délután temették el a pénzügyi palotában lévő lakásából Pelikán Lipót nyugalmazott beeskereki pénzügyigazgatót, a pápai „Pro ecclesie et pontifice” érdemrend tulajdonosát, a beeskereki társadalom nagybecsült és közismert tagját. Temetésén a szitáló eső dacára sokszáz főre rugó tömeg vett részt és külsőleg is kifejezésre juttatta azt a mély séges részvétet, amelyet a kivételesen teljes férfi elhunytá alkalmával hozzártatózó iránt éreznek. A gyászszertartást Kovács István vikárius, apátplébános végezte fényes papi segédlettel és a gyászháznál meleg szavakkal búcsúztatta el Pelikán Lipót, aki vallásos életmódjával a férfiak Mária kultuszának istápolása terén elért érdemeivel Öszentsége a pápa elismerését és kitüntetését érdemelte ki. A temetési menet a gyászházból az állomásra ment, a honnan a halottat magába záró korporsót Vrsacra szállították és ott helyezték örök nyugalomra Pelikán Lipót.

Vasárnap a választói népgyűlések napja volt. A radikális-párt vasárnap délelőtt a Dungsverszki-palota nagytermében választási népgyűlést tartott Beslity Nikola elnökle alatt, amelyen szép számban jelentek meg a választók. Beslity Nikola megnyitó szavai után, Kosztity Milán pancsevói országgyűlési képviselő szólt fel, aki a radikális-párt önkormányzati politikájáról beszélt, majd dr. Mihajlovity Jován volt alispán, listavezető hívta fel a választókat a közös radikális-demokrata lista támogatására. A gyűlés utolsó szónoka Moljac Milivoj, a demokrata-párt elnöke, aki az együttműködés szükségességéről beszélt. A sikerült népgyűléstől üdvözlő táviratokat küldtek Vukicsevity Velja miniszterelnöknek. — Ugyancsak a vasárnapi nap folyamán gyűlést tartott a kereskedő és gyáros-csoport, valamint a független demokrata-párt is, amely választói részére több helyen is tartott értekezletet.

Az Orient mozgóban még ma, hétfőn Harry Halm. — Jön: Colleen Moore: Orhidéa és Harmelin.

A református nőegylet ünnepe.

A református nőegylet tegnap délután öt órakor tartotta meg a minden esztendőben szokásos műsoros előadó estjét zsufoolt nézőtér előtt. A műsor minden tekintetben megélelt azoknak a várankozásoknak, a miket hozzáfűztek. Szabó Zoltán lelkész pár szavas meleghangú megnyitó beszéde után debeljácsi műkedvelők bemutatták az „Uj harang” című 3 felvonásos vallásos színművet, amelynek főszerepeiben Mohácsi Béni mint parasztagda kintinó kabinetfigurát mutatott be, Kovács Babi a feleség szerepében sok meleg, színes emberi vonással rajzolta meg a tüdő és szerető hitves alakját. A nagyanyó Gachal Icauka volt. Az életben tüzről pattant, eleven fiatal leány — a színpadon a családtag nagyszerűen megjátszott szép öregasszony, alakítása tökéletes volt. Nagyon tetszett Böszöki Bözsi a kisgyerek megszemélyesítője. Máté János a szolga szerepében állandó derűség forrása volt. Kisebb szerepeikben jók voltak: Tóth Mihály, Vidas István, Tornyai Aranka, Schneider Ilona, Dollhay Kató, Ecel Sára és Krónberger Erzs. A zugó tapsokkal fogadott szindarab után a debeljácsi művészlelkű muzsikuskomponistája: Vitkay Gyula énekelt meleg hangon nagyszerű előadásban két dalt, amely után Szent István hatásos melodráma váltott ki nagy tapsot a közönségtől. Miličević Darinka kitűnően előadott szerb mūdala után, amelyet lelkesen megtapsoltak, Gachal János debeljácsi református lelkész mondott ünnepi beszédet. Gachal kitűnő előadó és kiváló szónok, aki mint mindig, úgy ezuttal is rövid idő alatt meghódította a közönséget magának és magával vitte lelküket abba a tisztább gondolatvilágba, amely a való életől messze van, de nyugodt, szép lelki harmóniát biztosít. Vitkay Gyuláné nagyszerűen sikerült szavalata után Szabó Zoltáné, a nőegylet elnöknője zárta be a szépen sikerült ünnepeket, amelynek végén a közönség között kisorsoltak emlékül harminc darab szép kézimunkát, amelyet a nőegylet tagjai ajánlottak föl.

A Bánati Magyar Közművelődési Egyesület előadása Nova Kanjizsán.

Beeskerek, febr. 20.

A Bánati Magyar Közművelődési Egyesület régi tradícióihoz hiven. kulturális munkáját a vidékre is kiterjeszti és ebbeli programjának megvalósítása céljából szombaton estére Novakanjizsán hirdett kulturális előadást.

Este 8 órára a Dávid-vendéglo hatalmas nagyterme zsufolásig megtelt érdeklődő közönséggel, amelynek soraiban a község intelligenciája mellett tömött sorokban foglaltak helyet egyszerű kiscgádzák is, akik mandannyian feszült érdeklődéssel kísérték az előadó-estély minden egyes számát.

A műsort Marton Andor, a kulturális igazgatójának lendületes be-

A mulató Beeskerek vig szombatja. Szombaton két mulatság is volt Beeskerekben. A Kaszinóban a tüzoltófestület rendezett jól sikerült mulatságot, amely mint mindenkor, ezuttal is hangulatos és élénk volt és szép számu közönséget vonzott a Kaszinó öreg falai közé, míg a Koronában a Schwäbische sportegyesület rendezte álarocsbáliját, amely ugyancsak emlékezetes marad mind azok számára, akik a jókedvű bálközönség sorában töltötték az éjszakát.

Az Orient mozgóban még ma, hétfőn Harry Halm. — Jön: Colleen Moore: Orhidéa és Harmelin.

Tamburásnók egymás között. Az éjjel izgalmas jelenetek játszódtak le a Pupinova (Árpád) uccai Fehér galamb vendéglőben. Grovala Gizella és Goidos Katica tamburásnók öszeveszték, majd verekedni kezdtek. A zene dühös papnői nem ismertek haragukban határt és a bizonyos kanál vízben való megfojtásra emlékeztet az az eljárásuk, hogy egyikük kést rántott társára, míg a másik szikvizet üveggel akarta elnémítani riválisát. A két dühölt remegő tamburásnót a vendéglő személyzete fogta le, hogy egymásban kárt ne tehessenek. Hamarosan ott termett a rendőrség is, lefegyverzte a két harcias amazont és a rendőrkapitányságra kísérte.

Műsorbemutató a Vojvodina kabaréban. A Vojvodina kabaré ma, hétfőn este mutatja be új műsorát, amelynek egyik legkiemelkedőbb száma Török Rezső nagy sikert aratott „Testamentum” című parasztkomédiája. Szenzációs lesz a „Háromszög” című francia vígjáték, amely bejárta a világ összes kabarészínpadjaikat. Vakai kacagató bohózata, a „Krakeler” és a „Villamos honosság” című blüett pompásan élénkítik a műsort. Somlár Stefi, Tomaschek Béla, Nyárai Rezső és Lászlóffy Lajos új kuplékkal szerepelnek. A darabokban Gabányi Böske, Bánhid József, Nyárai Rezső és Somlár Stefi jutottak hálás szerepekhez.

Az Orient mozgóban még ma, hétfőn Harry Halm. — Jön: Colleen Moore: Orhidéa és Harmelin.

vezető beszéde nyitotta meg, majd Borsodi Lajos olvasott fel igen nagy hatással néhány prózai költeményt. Kovacsik Irmus gyönyörűen előadott mūdalai és néhány magyar nőtája. Oláh Jolán és Sajó Lajos ragyogó ének- és táncszámai, Juhász Ferenc bravúrosan előadott Ady-szavaltatai, a grációzanus ellejített tangó, amelyben Oláh Jolán és Wehner Oszkár mutatták be nagyszerű készségüket, a három egyfelvonásos, amelyekben Oláh Jolán és Juhász Ferencen kívül Varga Anus jeleskedett, Kovacsik Aranka kiváló humorral és nem mindennapi alakító képességgel előadott dalai, Pátkayné Gergely Juci plasztikus táncszáma és nem utolsósorban Juhász Ferenc szellemes konferálása óriási hatást váltott ki a közönségtől, amely minden egyes szám után szünni nem akaró tapsokkal adott elragadtatásán kifejezést.

A fényesen sikerült kultúrestély a Bánati Magyar Közművelődési Egyesület eddigi hasznos munkáját és a kultúra terjesztése körül elért sikereit nagyban gazdagította.

Hétfőn és kedden, szigorúan csak felnőtteknek, a Balkán Bioszkopban „DON JUAN”, a szezon legnagyobb slágere.

Nőruhahalóden
19 dinár métere
WOGH MIHALYNÁL
a Buza-téren 97

Kipróbált pontosságú ingaórák és mindennemű falórak jótállás mellett. Nagy választék és olcsó árak HUGÓ BAADEN órá- és ékszerésznel.

Osztónál a „Drina”-szállodában kedden, utolsó farsangkor, délután három órai kezdettel gyermekbál. Este felnőtteknek tánc.

Az Orient mozgóban még ma, hétfőn Harry Halm. — Jön: Colleen Moore: Orhidéa és Harmelin.

Arnhardt staggione előadása ma este pontosan fél 9 órakor kezdődik. Az előadás megkezdése után a teremajtókat bezárják. Éppen ezért kéri a rendezőség, hogy a közönség kellemetlenségek elkerülése végett pontosan jelenjen meg.

Botrány az uccán. Luku József asztalos az éjjel felénozt a garatra és italos jókedvében botrányt okozott előbb a vendéglőben, azután pedig az uccán. A rendőrség előállította a rendőrfőkapitányságra, ahol botrányokozásért megindították ellene a kihágási eljárást.

MINDENKI
ingyen kaphat egy legújabb
radiólampát
(Sohraak, Type RD), ha a népszerű képes rádió folyóirat, a **RADIOWELT**-re egy évre előfizet és portóval kiküldi 10 dinár-t beutalványt.
Műtávkészlet ingyen.
Wiener Radioverlag, Wien,
I., Pestalozzigg. 9. 36. 181

Koszorúmegváltás. Giffinger Zsigmond és Tunner Alajos 100—100 dinárt adományoztak az Árvaháznak koszorúmegváltás címén Pelikán Lipót elhalálása alkalmából.

Elfogott beidő. Kovacsévity Szima beeskereki gazdálkodó január elején, a kemény téli hideg időjárás idején megkönyörült Pátkos Inre és Schmidt Miklós napszámosokon és megengedte nekik, hogy a szőlőjében lévő vincellérházban töltsék az éjszakákat. Néhány napig látkák a vincellérházat és egy szép napon Schmidt Miklós eltűnt. De nem távozott üres kézzel, mert magával vitt a vincellérház egyik lezárt szobájából két öltönyt, három pokrócot, egy új esőköppent és más ruhaneműket. A károsult Kovacsévity Szima feljelentésére megindult a nyomozás, de Schmidtnek nyoma veszett. A beeskereki rendőrség körözlelevele alapján Kikindán tegnap felismerték és letartóztatták. Schmidtet Beeskerekre szállították és kihallgatása után átadják az ügyészégi fogháznak.

Orient Bioskop
Hétfőn, febr. 20-án 5, 7 és 9 órákor

Rabszolgaság
(Jobbágyok).
Dráma az elmúlt orosz időkben, 6 felvonásban.
Szereltem a rabszolganő és a fiatal gróf között. Orosz grófnő, mint kőszívű anya. Kozákroham.
Főszereplők: HARRY HALM és MONA MÁRIA.

Pénztárnyitás délelőtt 10-1/2-ig, d. u. 8 órától.

Jön! **GRÖNLANDI VADÁSZ.**

A cukorgyár közvetlen közelében eladó egy új **h-a-z** bolt helyiséggel.
Felvilágosítás kapható a cukorgyári portánál.

biratokok létesítésére adott kölcsönökben is számtalan kedvezményt és könnyítést nyújt a francia állam és tarsadalom a gyermekáldással járó családi teher elviselese végett.

Rádióműsor.

Február 20, kedd.

Zágreb (310).
1.15 Grammofonzene. 1.30 Tözsdei és gazdasági hírek. 5 Délutáni hangverseny. 7.15 Zenetörténeti előadás. 8.30 Rádióhírek. 8.50 Könyvü esti zene. 9.45 Dr. Bujas pszichológiai előadása. 10 Hírek. 10.15 Közvetítés a „Rathaus Kellerből”.

Budapest (557.5).
17.30 Cigányzene. 20 Herczeg: Ocskay brigadéros szindarab. 22.40 Cigányzene.

Bécs (517.2).
11 Délelőtti zene. 16.15 Délutáni hangverseny. 20.50 Egy Fiakkerball a 90-es évekből.

Berlin (483.9).
13.15 A kölni karnevál felvonulása (átvitel). 17 Zongoraszonáták. 20.30 Részletek német operákból. 12 Hangverseny. 17 Hangverseny. 21.15 Zongorahangverseny.

Leipzig (365.8).
12 Hangverseny. 17 Hangverseny. 21.15 Zongorahangverseny.

Hogyan küzd Franciaország az elnéptelenedés ellen?

(A „Toronto” párizsi levelezőjétől.)

Párizs, febr. 19.

Az elnéptelenedés a születés csökkenése egyre súlyosabb problémája lesz Franciaországnak, amely a legkülönbözőbb eszközökkel igyekszik megjutalmazni, illetőleg segíteni a többgyermekes családokat. Érdekes seregszemlét tartani ezek felett a különböző hivatalos és magánjutalmak és kedvezmények felett.

Állami segítség. Minden francia család, ha nem köteles általános jövedelmi adót fizetni, a negyedik gyermektől fölfelé legalább 360 frank évi segítséget kap a gyermek 15 éves koráig (ha inas, tanuló, beteg vagy nyomorék, 16 éves koráig). Ha a családfenntartó csak a nő, már a második gyermektől kezdve jár ez a segítség, ha pedig a férfi asszony nélkül tartja fenn a családot, a harmadik gyermektől kezdve kapja azt az állami segítséget, amelyet a községi hatóság utján kell kérelmezni.

Születési ajándék. Bizonyos departement ok minden családnak bármilyen is vagyoni helyzetük, 100 franktól 1000 frankig terjedő összeget adnak jutalmul, ha a családban gyermek születik. Ezt az összeget vagy egy összegben adják a születéskor vagy felét adják a születéskor, felét egy év múlva. A községi hatóságnál előterjesztett kérelemre juthat ehhez bárki.

Életjáradék halálos munkaügyi baleset után. Ha az áldozatnak csak egy gyermeke maradt, évi bérének 15 százalékát kapja járadékul, 25, 35, 40 százalékos a járadék két, három vagy négy gyermek hátramaradása esetén. Ha a gyermekeknek anyjuk sincs, mindegyikük külön-külön 20 százalékos járadékot kap.

Kedvezések a katonai kötelezettségben. Minden gyermek születése a katonai szolgálatra kötelezett apát két évvel régebb korosztályba tolja vissza, mint amirőbe az apa a születés előtt tartozott. Minden hat gyermekes apa a legutoljára mozgósítható korosztályba jut. Oly családban, ahol öt élő gyermek van, vagy olyanok, akik hősi halált haltak, a legidősebb fiu csak egy évet köteles szolgálni, ezt is elhalaszthatja. Napi megtérítést kapnak a négygyermekes családok szűkölködő tagjai. A fiatal házaspár és a gyermekes özvegy katonák távoli vidékeken nem tartoznak szolgálni. A hadi-özvegyek nyugdíjuk mellett gyermekeik 18 éves koráig még 500 frankot kapnak gyermekenként, ezenkívül még 240 frank évi megtérítésben is részesülnek gyermekenként.

Adókedvezmények. A jövedelmi és kereseti adó kiszabásánál részben az adóköteles alap felemelésével, részben a megállapított kulcs mérséklésével kap kedvezményt a családfő a gyermekek száma szerint.

Ha az örökgyónak legalább négy gyermeke maradt, örökösödési adót nem kell fizetni, ha pedig en-

Amíg a bálon volt, kifosztották a rövidáruüzletét.

Nagyarónyu betörés Debeljécsán.

Debeljácsa, febr. 20.

Szombatról vasárnapra virradó éjjel nagyszabású betörés történt a délbánsági Debeljácsa községben. Ismeretlen tettesek betörték Hirsch Richárd rövidárukereskedőnek Vasut ucai üzletébe és

az árukészlet tetemes részét elszállították.

A betörők a hatalmas vaspánttal és francia lakattal lezárt külső ajtóval nem tudtak boldogulni és ezért

az ajtó alsó részéből kivágtak egy darabot

és így hatoltak be a helyiségbe. A belső ajtót szintén vaspánt zárta le, ez a pánt azonban már gyöngébb volt és ezért a betörők azt könnyűszerrel lefeszítették.

Az üzletben mindent széthánytak.

A dobozokat a földre és a kiszolgálóasztalokra dobták és tartalmuk kiürítése után a dobozokat úgy hagyták.

A betörést maga a tulajdonos vette észre, aki azon éjjelen

átlarcos bálon volt és reggel öt órákor ment a feleségével haza.

Amikor az üzlethez értek, Hirsch felesége észrevette, hogy az ajtóból egy darab ki van törve, szólt a férjének, aki rosszat sejtve, azonnal a közeli lakására sietett, kulcsokat hozott és felzárva az üzletet, megállapította, hogy súlyosan megkárosították.

A kár nagyságát pontosan még nem tudták felbecsülni.

Ujabb halottja van a tiltott műtétnek.

Egy zugbába bűnös üzemle.

Becskerék, febr. 20.

Szombaton este jelentették a becskeréki ügyészségnek, hogy Málitorákon gyanus körülmények között, hirtelen elhunyt egy özvegy Gyukity Mária nevű asszony. Az ügyészség utasítására megindult a nyomozás, amelynek során csakhamar megállapították, hogy

özvegy Gyukity Mária tiltott műtét következtében vesztette el életét.

Gyukity Mária viszonyt folytatott a község egyik jómódu gazdjával és amikor a szerelem következmé-

nyei mutatkoztak, egy ottani zugbába-hoz folyamodott, aki busás anyagi ellenszolgáltatásért hajlandónak mutatkozott a műtét elvégzésére. Gyukity a műtét utáni napon megbetegedett és szombaton irtoztos kínok között kiszenvedett.

Az ügyészség utasítására vasárnap Pejovity Velimir vizsgálóbíró jelenlétében

felboncolták a szerencsétlen sorsú Gyukity Mária holttestét.

Az ügyészség egyidejűleg utasította a csendőrséget, hogy széleskörű nyomozást indítson a zugbába kézrekerítéseért.

nél kevesebb a gyermekek száma, az adókulcs csökken a gyermekek számához képest.

Ingyenes tanulmányi ellátás, kelengye, stb. Családapakból álló hivatalos bizottság ingyenes helyeket juttathat tanintézetek internátusai-ban oly családok gyermekeinek, ahol legalább három gyermek van. Azok a családok, ahol ennél kevesebb számú gyermek van, a legkülönbözőbb szükségleteikben nyerhetnek pénzületi támogatást.

Tandíjak elengedése. 12 1/2%-25%-ig terjedően kevesebb a tandíj, ha ugyanannak a családnak több gyermeke tanul valamely állami középiskolában vagy valamely tanintézetben.

A közhivatalnokok családi pótlékban részesülnek, amely a gyermekek száma szerint fokozatosan emelkedik. (Az első gyermek után 604 frank, a második gyermek után 804 frank s. i. t.) A közhivatalnok család apa a nyugdíjazásnál korhatár-kedvezményt és kedvezményes számítókulcsot is kap. Különleges kedvezményt kapnak hasonló körülmények közt a közhivatali betöltő nők is.

Akinek három gyermeke van, 30%-os kedvezményt kap a vasuton, akinek hét gyermeke van, kedvez-

ménye 70%-os A tengeri hajósvállalatok ugyanily címen 15-50%-os utazási kedvezményeket adnak.

A Cognac-Jay-alapítvány. Évenként 90 díjat osztanak ki ebből Minden egyes díj 25.000 frank Pályázhatnak oly szegény francia családok, ahol ugyanazoktól a szülőktől legalább 9 élő vagy hősi halált halt gyermek származott. Ugyanebből az alaptól 100, egyenként 10.000 frankos díjat osztanak ki oly családok, ahol legalább öt törvényes gyermek született.

Az Etienne-Lamy-alapítvány két 10.000 frankos díjat oszt ki évenként két népes katolikus parasztcsaládnak.

Magánvállalatok jutalmazó pénztára. Több kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági vállalat létesített úgynevezett jutalmazó pénztárt, amelyből gyermekes alkalmazottainak gyermekenként havi 15-60 frankot fizet, természetesen munkabérukön felül.

Ezenkívül töméntelen egyéb kedvezményre tarthatnak igényt a népes családok. A muzeumok és egyéb látványos belépődíjaitól kezdve a községi illetékeken keresztül a gáz és villanyfogyasztásban, valamint a családi házak építése és mezei kis-

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik a szeretett, gondos jó férj, illetve testvér és rokon

ZSIVÁNOVITY GÁVRA

elhalálása alkalmából az engem ért mély gyászban osztoztak, szóval vagy írásban részvétüket kifejezték, de külön is Rákity Lázár munkásbiztosítópénztári igazgató urnak a gyászháznál, Brkity Vojin volt nemzetgyűlési képviselő urnak pedig a temetőben mondott megható búcsúbeszédeért, továbbá a pénztár orvosi és tisztviselői karának, a szociáldemokrata-pártnak, a cukorgyári munkásoknak és kereskedelmi alkalmazottaknak a ravatalra helyezett koszorúért, illetve a temetésen testületileg való megjelenésükért, ugyszintén a jóbarátok és ismerősöknek, ezuton mond köszönetet

özv. Zsivánovity Gávráné.

Délutáni foglalkozást

keres

órákat is ad

szerb nyelvből

185

vagy az összes középiskolai tantárgyakból,

gimnáziumi érettségis fiatalEMBER.

Cím a „Toronto” kiadóhivatalában.

Egy szimenthali

tenyészbika

eladó.

305

Bővebbet Mihajlo Goldberg Velkibecskerek.

Fiatal házaspár keres

két vagy három szobás

lakást

azonnalra vagy május 1-re. 126

Címek a kiadóhivatalba kéretnek.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál, Velkibecskerek.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.